

Asia: VN/22817/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien asiaa VN/22817/2024 Luonnos hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Lakiehdotuksilla tehdään Suomen lainsäädäntöön EU:n energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanon edellyttämät muutokset. Keskeisimmät muutokset tehtäisiin energiatehokkuuslakiin, jossa säädettäisiin energiatehokkuuden edistämisen velvoitteita julkiselle sektorille ja yrityksille. Ministeriön vetämän poikkihallinnollisen työryhmän loppuraportin mukaan toimeenpano voidaan toteuttaa pääosin hyödyntämällä jo nykyisin käytössä olevia politiikkatoimia, kuten energiatehokkuussopimuksia. Osa velvoitteista edellyttää muutoksia tai lisäyksiä lainsäädäntöön.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että energiatehokkuusdirektiivin toimeenpano toteutetaan kustannustehokkaasti ja hallinnollista taakkaa minimoiden. Kannatamme laitostason velvoitteita hukkalämmön hyödyntämisestä sekä sääntelyä, jolla pyritään vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Energiatehokkuustoimia koskevien velvoitteiden tulee kohdistua ensisijaisesti suurimpiin energiankuluttajiin. Pienemmille yrityksille on tarjottava riittävän joustavat ja kevyet menettelyt sekä riittävät tukitoimet. On tärkeää, että vapautusmahdollisuus velvoitteista energiatehokkuussopimuksen perusteella säilytetään.

Vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat osoittaneet toimivuutensa ja niiden roolia kansallisessa toimeenpanossa tulee vahvistaa. Pienten yritysten osallistumismahdollisuudet tulee turvata kevyellä hallinnollisella mallilla. Energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltamisessa tulee säilyttää joustavuus erityisesti pk-yritysten investoinneissa ja julkisissa hankinnoissa.

Keskeiset huomiot

Suomen Yrittäjät pitää perusteltuina ja kannatettavina ehdotettuja laitostason velvoitteita energiantuotantolaitoksille, datakeskuksille ja teollisuuslaitoksille selvittää hukkalämmön hyödyntämismahdollisuuksia. Velvoite on tarkoituksenmukainen keino tehostaa lämmityksen ja jäähdytyksen energian käyttöä. Tällaisilla toimilla voidaan lisätä Suomen energiatehokkuutta kustannustehokkaasti sekä vähentää tarpeetonta energiahukkaa.

Erityisesti hukkalämmön hyödyntämismahdollisuuksien selvittämisvelvoite suurille datakeskuksille on kannatettava, sillä se lisää investointien kokonaishyötyä kansantaloudelle. Kun toimintansa sivutuotteena syntyvää lämpöä ohjataan kaukolämpöverkkoon, se tukee alueellista energiajärjestelmää ja voi parantaa paikallisten yhteisöjen huoltovarmuutta ja kustannustehokkuutta. Näin ulkomaisten suuryritysten Suomeen tekemät investoinnit tuottavat laajempaa yhteiskunnallista lisäarvoa.

Suomen Yrittäjät tukee lainsäädäntömuutoksia, joilla pyritään vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Nämä toimet ovat linjassa Suomen ja EU:n ilmastotavoitteiden kanssa, ja ne edistävät yritystoiminnan ennakoitavuutta siirtymässä kohti vähähiilistä taloutta. Samalla on huolehdittava siitä, että yrityksillä on käytössään riittävät tukitoimet ja ohjauskeinot, jotka mahdollistavat energiatehokkuustoimien toteuttamisen kustannustehokkaasti ja hallinnollisesti kevyellä tavalla.

Jatkossa yritysten, joiden keskimääräinen energiankulutus ylittää 23,6 GWh vuodessa, tulee ottaa käyttöön sertifioitu energianhallintajärjestelmä ja yritysten, joiden keskimääräinen energiankulutus ylittää 2,7 GWh vuodessa, tulee tehdä energiakatselmus neljän vuoden välein.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että tiukimmat velvoitteet kohdistuvat vain suurimpiin energiankuluttajiin. Direktiivin toimeenpanossa on varmistettava, että uusista velvoitteista ei muodostu kohtuutonta hallinnollista taakkaa erityisesti pienemmille yrityksille, jotka voivat ylittää katselmusrajan, mutta toimivat usein rajallisilla resursseilla. Yrityksille, jotka ylittävät säädetyn energiankulutusrajan, mutta ovat muuten kooltaan tai resursseiltaan pieniä, voitaisiin esimerkiksi asettaa kevennetyt vaatimukset toimintasuunnitelman julkaisulle. Tarvittaessa neuvontaa ja tuki-instrumentteja katselmusten ja järjestelmien käyttöönoton rahoittamiseen on laajennettava.

Direktiivissä säädetään myös vaihtoehtoisista tavoista energianhallintajärjestelmän käyttöönottoa ja energiakatselmusta koskevien velvoitteiden täyttämiseen. On hyvä, että energiakatselmuksen tekemistä ja energianhallintajärjestelmän käyttöönottoa koskevista velvoitteista voisi vapautua panemalla täytäntöön vapaaehtoinen energiatehokkuussopimus.

Vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat osoittautuneet tehokkaaksi keinoksi edistää energiansäästöä yrityksissä ja kunnissa. Vuosina 2017–2023 on tehty yli 27 000 toimenpidettä, jotka tehostavat energiankäyttöä noin 14,8 terawattitunnilla ja vähentävät vuotuisia hiilidioksidipäästöjä yli kolmella miljoonalla tonnilla. Sopimusten avulla on onnistuttu saavuttamaan merkittäviä tuloksia ilman pakottavaa sääntelyä. Vuosille 2017–2025 solmittuihin energiatehokkuussopimuksiin on liittynyt 784 yritystä ja niiden reilut 7 600 toimipaikkaa sekä 161 kuntaa ja kuntayhtymää. Sopimuksiin sitoutuneiden toimijoiden energiankäyttö kattaa noin 60 prosenttia Suomen kokonaisenergiankulutuksesta.

Suomen Yrittäjät katsoo, että energiatehokkuussopimukset muodostavat jatkossakin tärkeän osan kansallista toimeenpanoa, ja niiden kehittämistä ja kattavuutta tulee edelleen edistää. Tämä on erityisen tärkeää pk-yrityksille, sillä vapaaehtoiset, joustavasti sovellettavat ja tuloksellisuuteen perustuvat mallit tukevat niiden mahdollisuuksia osallistua energiatehokkuustyöhön ilman kohtuuttomia hallinnollisia tai taloudellisia rasitteita.

Energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltaminen voi olla perusteltua erityisesti julkisissa hankinnoissa. Samalla on tärkeää huolehtia siitä, että periaatteen soveltaminen ei vaikeuta pienten toimijoiden osallistumista julkisiin hankintoihin tai aiheuta kohtuutonta lisätyötä tai investointien viivästymistä. Suomen Yrittäjät korostaa joustavuuden tärkeyttä varsinkin pienemmissä hankinnoissa ja investoinneissa.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Roope Ohlsbom

ekonomisti

Ohlsbom Roope
Suomen Yrittäjät